

Klasifikacija prodavaonica

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je 31. ožujka 2009. godine **Pravilnik o klasifikaciji prodavaonica i drugih oblika trgovine na malo** (NN. 39/2009.). Glavna svrha donošenja Pravilnika je izrada klasifikacije prodavaonica i drugih oblika trgovine na malo u Republici Hrvatskoj za potrebe statističkog praćenja i izradu baze podataka u trgovini na malo kao i definiranje prodavaonica prema određenim zajedničkim temeljnim obilježjima. Time je provedeno i usklađivanje s EU sustavom klasifikacije prema zajedničkim obilježjima (European Statistical System)

♦ mr. sc. Anđelko Vojvoda

Prodaja proizvoda u prodavaonicama i izvan njih obavlja se sukladno Zakonu o trgovini (NN. 87/2008.) kao i prema posebnim propisima o minimalnim tehničkim uvjetima za prodaju proizvoda Pravilnika o minimalnim tehničkim uvjetima za poslovne prostorije u kojima se obavlja trgovina i posredovanje u trgovini i uvjetima za prodaju robe izvan prostorija (NN. 37/1998.), zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru namirnica, sanitarnim i veterinarskim uvjetima.

Opis temeljnih obilježja temeljnih prodavaonica i ostalih oblika prodaje prodavaonica

Specijalizirana prodavaonica prehrambenih proizvoda

Specijalizirana prodavaonica prehrambenih proizvoda je prodavaonica koja nudi specijalizirani asortiman prehrambenih proizvoda. Ovaj tip prodavaonice ima višu razinu usluge, a metoda prodaje je najčešće klasična prodaja direktnim posredovanjem prodavača prema kupcu.

Tvornička prodavaonica prehrambenih proizvoda

Tvornička prodavaonica prehrambenih proizvoda je prodavaonica u kojoj se obavlja izravna prodaja vlastitih prehrambenih proizvoda, a smještene su uz proizvodni pogon.

Klasična prodavaonica

Klasična prodavaonica je prodavaonica koja nudi ograničeni asortiman proizvoda s velikim koeficijentom obrtaja, uglavnom dnevne, ali i povremene potrošnje. Prodaja se obavlja na klasičan način direktnim posredovanjem prodavača.

Mini market

Mini market je prodavaonica čiji pretežni asortiman čine uobičajeni dnevni prehrambeni proizvodi, ali se nude i neprehrambeni proizvodi, a smještena je u naseljima. Metoda prodaje je samoposluživanje ili direktnim posredovanjem prodavača prema kupcu.

Supermarket

Supermarket je prodavaonica čiji pretežni asortiman čine prehrambeni proizvodi ali se nude i neprehrambeni proizvodi. Metoda prodaje je samoposluživanje ili direktnim posredovanjem prodavača prema kupcu.

Hipermarket

Hipermarket je prodavaonica koja nudi asortiman različitih robnih grupa prehrambenih i neprehrambenih proizvoda i razne vrste usluga. Metoda prodaje je samoposluživanje ili samoposluživanje s direktnim posredovanjem prodavača prema kupcu.

Diskontna prodavaonica

Diskontna prodavaonica je prodavaonica koja nudi ograničen asortiman prehrambenih i neprehrambenih proizvoda po povoljnim cijenama, u kojem najznačajniji dio čine vlastite robne marke, a cijene su

niže od cijena iste vrste proizvoda u ostalim prodavaonicama tijekom cijele godine zbog nižih troškova poslovanja i potpunog odustajanja od posredovanja prodavača prema kupcu. Metoda prodaje je samoposluživanje.

»Cash&Cary« prodavaonica

»Cash&Cary« je oblik prodavaonice (prodajno skladište) u kojoj se roba prodaje na bazi samoposluživanja za daljnju prodaju, preradu i krajnju potrošnju.

Benzinska postaja i prodavaonica na benzinskoj postaji

Benzinska postaja je prodajno mjesto čija je osnovna djelatnost prodaja naftnih derivata, te na posebno odvojenim mjestima prodaja plina u plinskim bocama i dijelova za automobile.

Prodavaonica na benzinskoj postaji je posebno uređen prodajni objekt manje prodajne površine, a nalazi se u prostoru benzinske postaje u kojem se nudi različiti asortiman proizvoda u originalnom pakiranju.

Specijalizirana prodavaonica neprehrambenih proizvoda

Specijalizirana prodavaonica neprehrambenih proizvoda je posebno uređen prodajni objekt koji nudi višu razinu usluga i specijalizirani asortiman neprehrambenih proizvoda. Metoda prodaje je klasična prodaja direktnim posredovanjem prodavača prema kupcu.

Tvornička prodavaonica neprehrambenih proizvoda

Tvornička prodavaonica neprehrambenih proizvoda je prodavaonica u kojoj se

obavlja vlastita prodaja neprehrambenih proizvoda, a smještene su uz proizvodni pogon.

Nespecijalizirana prodavaonica pretežno neprehrambenim proizvodima

Nespecijalizirana prodavaonica pretežno neprehrambenim proizvodima je posebno uređen prodajni objekt koji nudi asortiman različitih robnih grupa neprehrambenih proizvoda.

Robna kuća

Robna kuća je prodajni objekt koji pruža višu razinu usluge kroz organiziranu prodaju po odjelima, a obično se dijele na više pododjeljenja, na kojima se nudi asortiman prehrambenih i neprehrambenih proizvoda različitih robnih grupa. Metoda prodaje je samoposluživanje za prodaju prehrambenih proizvoda ili direktno posredovanje prodavača prema kupcu.

Trgovački centar

Trgovački centar je prodajni objekt planski građen na većem prostoru, namijenjen trgovini na malo i drugim uslužnim djelatnostima s jedinstvenom upravom i organiziranim parkiralištem za osobne automobile kupaca.

»Outlet centar«

»Outlet centar« je prodajno mjesto koje se sastoji od različitih vrsta outlet prodavaonica te ponude usluga, a smješten je uglavnom izvan grada uz autoceste ili na području s dobrom prometnom infrastrukturom u blizini većih gradova.

»Outlet« prodavaonica

»Outlet« prodavaonica je prodajni objekt u kojem se nude proizvodi poznatih robnih marki, po tvorničkim cijenama koje su niže od onih u uobičajenim trgovinama, a riječ je najčešće o izvansezonskim modelima ili pak viškovima na skladištu ili neprodanoj robi iz maloprodaje.

»Second hand shop«

»Second hand shop« je prodavaonica koja nudi kvalitetne rabljene stvari po povoljnim cijenama.

Ljekarna

U ljekarnama se obavlja promet na malo lijekovima i medicinskim proizvodima sukladno odredbama Zakona o ljekarništvu.

Kiosk

Kiosk je prodajno mjesto u kojem se prodaje ograničen asortiman proizvoda kroz odgovarajući otvor na kiosku bez ulaska kupca u prodajni prostor.

Prodaja putem automata

Prodaja robe putem automata je oblik maloprodaje različitih proizvoda i usluga koji se odvija putem aparata na način da se ubaci u za to predviđeni otvor na aparatu novac, žeton ili posebna kartica. Asortiman robe koja se nudi na ovakav način obuhvaća poznate marke prehrambenih proizvoda.

Štandovi i klupe izvan tržnica

Štandovi i klupe su prodajna mjesta uglavnom smještena na javno-prometnim površinama i na površinama koje imaju pristup s javno-prometne površine, tržnicama i izvan njih, kao i unutar trgovačkih centara i ustanova.

Pokretna prodaja

Pokretna prodaja je prodaja bez stalnog prodajnog mjesta, koja se može realizirati putem posebno uređenog i opremljenog vozila za prodaju robe, putem kolica koja se prevoze od mjesta do mjesta te putem plovnog objekta koji je opremljen za prodaju na malo različitog asortimana prehrambenih i neprehrambenih proizvoda.

Direktna prodaja

Direktna prodaja je prodaja proizvoda kupcima izravno od proizvođača ili registriranog trgovca, na mjestu proizvodnje ili putem zastupnika, najčešće u njihovim domovima ili domovima drugih osoba te na ostalim mjestima izvan stalnih maloprodajnih mjesta. Asortiman u direktnoj prodaji može sačinjavati prehrambene i neprehrambene proizvode i usluge.

Prodaja na daljinu

Prodaja na daljinu je oblik prodaje gdje se proizvodi i usluge nude potencijalnim kupcima putem sredstava za daljinsku komunikaciju, a proizvodi se kupcu dostavljaju putem pošte ili na drugi odgovarajući način.

Prodaja putem kataloga

Prodaja putem kataloga uključuje prodaju trgovačke robe koristeći katalog kao sredstvo za ponudu robe i stjecanje kupaca. Asortiman mogu sačinjavati prehrambeni i neprehrambeni proizvodi.

TV prodaja

Televizijska prodaja je prodaja pri kojoj se putem televizije, nude određeni prehrambeni i neprehrambeni proizvodi. Prilikom sklapanja ugovora između kupaca i prodavača nema fizičkog kontakta, već se prodaja obavlja pozivom kupca na određeni telefonski broj prikazan na TV ekranu.

Prodaja putem interneta

Internet trgovina je oblik elektroničkog poslovanja koji se ostvaruje na način da se različiti asortiman proizvoda i usluga nudi i naručuje putem interneta.

Prodaja putem telefona

Prodaja putem telefona je prodaja ponuđene robe bez izravnog kontakta između prodavača i kupca.

Ostali oblici prodaje izvan prodavaonica

Ostali oblici prodaje izvan prodavaonica jesu rashladne škrinje i vitrine, izložbeno-prodajni prostor, kolporter, prodajna mjesta u institucijama (npr. poštanskim uredima) i sl.

Tržnica

Tržnica je prodajni objekt otvoreni ili zatvoreni, posebno uređeni, opremljeni i organizirani poslovno-prodajni prostor i/ili zgrade, s pratećom infrastrukturom u kojem se prema unaprijed određenim pravilima i uz naplatu prodajnih prostora obavlja izravna prodaja poljoprivrednih proizvoda te djelatnost trgovine na veliko ili na malo.

Javni pozivi za potpore Ministarstva mora, prometa i infrastrukture

♦ Pripremila: Ljubica Kangrga

I. JAVNI POZIV ZA DODJELU OZNAKE »HRVATSKI OTOČNI PROIZVOD«

CILJ: poticanje razvoja otočne proizvodnje kroz prepoznatljivost i jačanje konkurentnosti otočnih proizvoda na tržištu.

Oznaka »Hrvatski otočni proizvod« može se dodijeliti tradicijskim i inovativnim proizvodima koje proizvode otočni proizvođači (pravne osobe: trgovačka društva, zadruge i udruge te fizičke osobe: **OBRTI**, obiteljska poljoprivredna gospodarstva i slo-

bodna zanimanja) koji imaju sjedište i koji svojoj djelatnost obavljaju na otocima.

Tradicijским i inovativnim proizvodima smatraju se proizvodi nastali kao rezultat otočne tradicije, razvojno istraživačkog rada, inovacije i invencije čija razina kvalitete mora biti mjerljiva. Moraju zadovoljavati zakonske odrednice o sigurnosti, zaštiti zdravlja, zaštiti okoliša i zaštiti potrošača. Sastav, dizajn i ekološki kriteriji moraju biti u skladu s utvrđenim normama ili specifikacijama kojima se osigurava razina kvalitete. Oznaka »Hrvatski otočni proizvod« može se dodijeliti proizvodima s oznakom:

- Ekološki proizvod
- Izvorno hrvatsko
- Hrvatska kvaliteta
- Tradicionalnog ugleda
- Izvornosti
- Zemljopisnog porijekla.

POTREBNA DOKUMENTACIJA:

1. Podaci o pravnom statusu za **OBRTNIKE**:
 - preslika rješenja o osnivanju obrta (obrnica)
 - preslika ortačkog ugovora u slučaju da se radi o više vlasnika obrta

2. Izjava podnositelja zahtjeva ovjerena kod javnog bilježnika o otočnom podrijetlu proizvoda;
3. Tehnička dokumentacija, fotografija proizvoda, i/ili dokumentacija za vizualnu jednoznačnu i pouzdanu identifikaciju proizvoda;
4. Ovjerena preslika ili prijepis rješenja o korištenju jedne od sljedećih oznaka: Ekološki proizvod, Izvorno hrvatsko, Hrvatska kvaliteta, Oznaka tradicionalnog ugleda, Oznaka izvornosti, Oznaka zemljopisnog porijekla;
5. Ovjerena preslika ili prijepis rješenja ili potvrdni dokumenti o zadovoljenju zakonskih odrednica o sigurnosti, zaštiti zdravlja, zaštiti okoliša i zaštiti potrošača, te rješenja ili dokumenti o uvedenom sustavu osiguravanja kvalitete za proizvode koji nemaju jednu od oznaka navedenih u podtočki 3., a nastali su kao rezultat otočne tradicije, razvojnje istraživačkog rada, inovacije i invencije;
6. Preslike dokumentacije o proizvodu s kojim podnositelj zahtjeva raspolaže, a koja se odnosi na dokazivanje kvalitete proizvoda.

ROK: za dostavu zahtjeva je **1. lipnja 2009. godine.**

ZAHTJEV: na obrascu Zahtjev za dodjelu prava Oznake u zatvorenim omotnicama s naznakom »ne otvaraj – javni poziv« i adresom podnositelja zahtjeva.

ADRESA: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture

Uprava za otočni i priobalni razvoj
Savjet vizualnog označavanja proizvoda Oznakom
Prisavlje 14, 10000 Zagreb

II. JAVNI POZIV ZA DODJELU DRŽAVNIH POTPORA MALE VRIJEDNOSTI »OTOČNIM POSLODAVCIMA ZA OČUVANJE RADNIH MJESTA«

KORISNICI: otočni poslodavci (fizičke osobe – **OBRTNICI** i pravne osobe) koje imaju sjedište na otocima i koji svoju djelatnost obavljaju na otocima.

UVJETI:

- sjedište na otocima
- obavljanje djelatnost na otocima
- zaposleni radnici sa prebivalištem na otocima
- zapošljavanje radnika najmanje dvanaest mjeseci bez prekida kod istog Korisnika
- udio vlasništva RH, jedinice regionalne (područne) samouprave i jedinice lokalne samouprave u strukturi vlasništva Korisnika potpora manji od 50%
- da nisu financijske institucije (banke, osiguravajuća društva, štedno-kreditne zadruge i sl.).

KRITERIJI:

1. broj zaposlenih radnika
2. obavljanje sljedećih djelatnosti:

NA OTOCIMA PRVE SKUPINE: sve djelatnosti sukladno članku 4. Uredbe o uvjetima, kriterijima, visini i načinu ostvarivanja prava dodjele državnih potpora male vrijednosti (NN 77/06. i 66/07.),

POTPORA (otoci prve skupine): 100% jedne prosječne isplaćene mjesečne bruto plaće koju isplaćuje Korisnik potpora, bez doprinosa na plaću.

NA OTOCIMA DRUGE SKUPINE: sukladno popisu djelatnosti objavljenom u Javnom pozivu koji se nalazi na web stranici Ministarstva (www.mmpi.hr),

POTPORA (otoci druge skupine): 50% jedne prosječne mjesečne bruto plaće koju isplaćuje Korisnik potpora, bez doprinosa na plaću.

Potpore se **NE MOGU** dodijeliti:

- za djelatnosti usmjerene k izvozu
- za nabavu vozila za cestovni prijevoz tereta
- poduzetniku u teškoćama.

Korisnici potpora koji su ostvarili pravo na državnu potporu male vrijednosti otočnim poslodavcima za očuvanje radnih mjesta u 2008. godini mogu steći pravo na podnošenje Zahtjeva proteklim 12 mjeseci od prethodno podnesenog Zahtjeva.

ZAHTJEV: ispunjen zahtjev sa propisanim dokumentacijom u zatvorenim omotnicama s naznakom »ne otvaraj – javni poziv« i adresom podnositelja zahtjeva.

ADRESA: Ministarstvo mora, prometa i

infrastrukture

Uprava za otočni i priobalni razvoj
Povjerenstvo za ostvarivanje prava na potporu male vrijednosti otočnim poslodavcima za očuvanje radnih mjesta
Prisavlje 14, 10000 Zagreb.

III. NATJEČAJ ZA PRIJAVU PROJEKATA UDRUGA ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA FINANCIJSKE POTPORE U OKVIRU RASPOLOŽIVIH SREDSTAVA DRŽAVNOG PRORAČUNA ZA 2009. GODINU NA POZICIJI MINISTARSTVA MORA, PROMETA I INFRASTRUKTURE

Udruge mogu prijaviti projekte koji donose nove ideje, modele razvoja i/ili načine rješavanja problema održivog razvoja hrvatskih otoka, za sljedeće aktivnosti:

POTREBNA DOKUMENTACIJA:

1. Podaci o pravnom statusu za **OBRTNIKE:**

– preslika rješenja o osnivanju obrta (obrtnica)

3. Preslike matičnih kartona potpisa za sve žiro-račune, koje ne mogu biti starije od 30 dana,

4. Preslika ugovora o radu i osobne iskaznice za svakog radnika za kojeg se traži potpora,

5. Izračun prosjeka isplaćene bruto plaće bez doprinosa na plaću, za posljednjih 12 mjeseci za svakog radnika za kojeg se traži potpora – IP obrazac ovjeren od strane Korisnika potpore,

6. Ovjerenu izjavu Korisnika kod javnog bilježnika o svim dodijeljenim državnim potporama koje su Korisniku potpore dodijeljene unazad tri godine.

ROK: javni poziv je otvoren do **31. listopada 2009. godine.**

- kultura i umjetnost
- znanost i obrazovanje
- šport, te
- ostali projekti vezani uz podizanje kvalitete života u lokalnoj zajednici.

POTPORA: za jedan projekt do 30.000,00 kuna.

Ukupno udruga može prijaviti dva projekta, a ukupan odobreni iznos jednoj udruzi ne može biti veći od 30.000,00 kuna.

ROK: za podnošenje prijave je **30 dana od dana objave Natječaja** u Javnom tisku.

(objavljeno 26. travnja 2009. Slobodna Dalmacija, Novi list, Večernji list)

Obrasci za prijavu i sve detaljnije informacije i uvjeti mogu se dobiti na web stranici Ministarstva www.mmpi.hr.

Napomena:

Za članak korišteni objavljeni
Javni pozivi MMPI-a

Zakon o Hrvatskoj poljoprivrednoj komori

♦ Ivica Kostović,
savjetnik za poljoprivredu

Hrvatski sabor je na sjednici održanoj 20. veljače 2009. godine donio **Zakon o Hrvatskoj poljoprivrednoj komori (NN 30/09.)**. Pravna osnova za uspostavu Poljoprivredne komore je **Zakon o poljoprivredi** iz 2001. godine, kojim je propisano: »Radi promicanja, zaštite i zastupanja interesa poljoprivrednih gospodarstava i ribara utemeljit će se Hrvatska poljoprivredna komora posebnim zakonom.«

Zakonom o Hrvatskoj poljoprivrednoj komori (u daljem tekstu: ZoHPK) osniva se Hrvatska poljoprivredna komora (u daljem tekstu: HPK), te se uređuje njen status, ustroj, poslovi i zadaci, članstvo, način financiranja. Prema odredbama ZoHPK, smisao HPK je udruživanje nositelja poljoprivredne proizvodnje u jednu instituciju koja bi zastupala njihove stručne interese i koja bi bila relevantni partner Ministarstvu poljoprivrede te pomagala u kreiranju mjera poljoprivredne politike i razvojnih programa i njihovoj provedbi.

Ciljevi HPK

HPK je samostalna i neovisna stručna i poslovna organizacija koja se osniva s ciljem:

- promicanja, zaštite i zastupanja interesa članova
- edukacije i savjetovanja članova
- pružanja potpore članovima u svrhu unapređenja poljoprivredne proizvodnje i ruralnog prostora
- promicanja vrijednosti i važnosti očuvanja i unapređenja poljoprivrede i ruralnog prostora u ukupnom društveno-gospodarskom razvitku zemlje.

U Ministarstvu poljoprivrede kao prednosti poljoprivredne komore ističu: »Poljoprivredna komora će biti partner svim poljoprivrednim proizvođačima i zastupat će njihove interese. Umjesto brojnih predstavnika poljoprivrednih udruga, interese svih zastupat će poljoprivredna komora, a članstvo će biti obvezno. Članovi će biti svi poljoprivredni proizvođači upisani u Upisnik poljoprivrednih proizvođača koji obrađuju više od jednog hektara poljoprivrednog zemljišta ili posjeduju šumsko zemljište, poljoprivrednici koji imaju registriran obrt te pravne osobe koje se bave poljoprivrednom proizvodnjom (trgovačka društva i zadruge). Predviđeno je da u HPK uđe i Hrvatski zavod za

poljoprivredno-savjetodavnu službu i Hrvatska šumarska savjetodavna služba.«

Organizacija HPK

Zakonom je određeno da će sjedište HPK biti u Zagrebu, iako su seljačke udruge tražile da sjedište bude u Osijeku. O tome je odlučeno na osnovi podataka iz Upisnika poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava prema kojima se 46 posto od njihova ukupnog broja nalazi u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, 28 posto upisanih nalazi se u Slavoniji, a 27 posto na području Jadrana.

Najviše tijelo HPK je skupština u koju predstavnike neposrednim izborima biraju članovi po principu jednog predstavnika na svakih 100 poljoprivrednih poduzeća, te po jedan predstavnik i na svakih 1.000 poljoprivrednika. Skupština bira predsjednika HPK.

Rad HPK će se organizirati putem županijskih podružnica. Zakonom nije precizno uređen pravni status podružnica.

Financiranje HPK

Sredstva potrebna za rad HPK predviđaju se iz:

- državnog proračuna, za obavljanje poslova javnih ovlasti
- članarina
- sredstava ostvarenih obavljanjem vlastite djelatnosti, te
- izvanrednih prihoda (darovi, sponzorstva i dr.).

Za prvu fazu predviđeno je da se Poljoprivredna komora financira iz državnog

proračuna. Na proračunskim pozicijama Ministarstva poljoprivrede za 2009. prvotno je bio rezerviran iznos od tri milijuna kuna, ali je rebalansom smanjen na 800.000,00 kuna. Od tog iznosa za rad tijela HPK planirano je 300.000,00 kuna, a 100.000,00 za promidžbu. U sljedećem razdoblju 80 posto potrebnih sredstava osiguravalo bi se iz proračunskih sredstava i iz članarina, dok bi se u doglednoj budućnosti financijska sredstva osiguravala iz članarina, ali i vlastitih djelatnosti savjetodavaca, čije bi se usluge naplaćivale.

Članstvo u HPK

Nakon rasprave o nekoliko različitih prijedloga zakonskih odredbi u pogledu članstva u HPK, koje su mijenjane od čitanja do čitanja u Hrvatskom saboru, u konačnici je prevladao stav i prihvaćeno je rješenje prema kojem su članovi Komore fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava te da je **članstvo obvezno**.

Hrvatska obrtnička komora (HOK) u postupku donošenja Zakona u nekoliko je navrata ukazala na činjenicu da su poljoprivrednici obrtnici obveznim članstvom vezani uz HOK, koji je prema Zakonu o obrtu samostalna stručna poslovna organizacija svih obrtnika, osnovana radi promicanja, usklađivanja i zastupanja zajedničkih interesa obrtništva. Upravo u cilju izvršavanja takvih njenih zadataka nedavno je u okvirima HOK-a uspostavljen poseban Ceh poljodjelstva i slatkovodnog ribarstva, odvojeno od Ceha ribarstva i akvakulture. S obzirom na to da su članovi HPK fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i da je članstvo obvezno, ZoPK nije jasno regulirao na koji način će se razgraničiti dvostruko članstvo obrta, odnosno pitanje da li će poljoprivredni obrtnici biti obvezni članovi dviju komora (s obveznim davanjima), a isto pitanje nije riješeno ni za pravne osobe.

Poljoprivredna komora bi trebala funkcionirati tijekom godine kako bi štitila i promicala interese poljoprivrednika, što je ocijenjeno osobito važnim u razdoblju prilagodbe poljoprivrede europskom tržištu i konkurenciji. Ostaje da se vidi hoće li ona ispuniti svoju ulogu u učinkovitijem obavljanju zadataka Ministarstva poljoprivrede poboljšati stanje u tom gospodarskom sektoru, kako se proračunska sredstva ne bi trošila za funkcioniranje paralelnih sustava i poslove koje sada obavljaju Ministarstvo i postojeće komore.

Stjecanje i prenošenje godišnjeg odmora u sljedeću kalendarsku godinu

♦ Ingrid Floigl

S obzirom na aktualnost teme u razdoblju češćeg korištenja godišnjih odmora, a osobito zbog čestih upita vezano uz stjecanje i prenošenje prava na korištenje godišnjeg odmora, dajemo kratko objašnjenje na temu.

Godišnji odmor kao pravo iz radnog odnosa regulirano je **Zakonom o radu** (NN 38/95., 54/95., 65/95., 17/01., 114/03., 142/03., 30/04., 137/04. – pročišćeni tekst i 68/05. – Odluka USRH). No, odredbe o godišnjem odmoru mogu biti regulirane i kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu i ugovorom o radu, vodeći pri tome računa da (sukladno članku 12. Zakona o radu), ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno u dva ili više izvora prava, primjenjuje se ono pravo koje je za radnika najpovoljnije.

Radnik za svaku kalendarsku godinu ima pravo na plaćeni godišnji odmor u trajanju od minimalno **18 radnih dana**, odnosno 24 radna dana za malodobnike, te 30 radnih dana za radnike koji rade na poslovima na kojima, uz primjenu mjera zaštite na radu, nije moguće zaštititi radnika od štetnih utjecaja. Trajanje godišnjeg odmora **dulje od najkraćeg** propisanog Zakonom o radu, može se odrediti **kolektivnim ugovorom**, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu. Blagdani i neradni dani određeni zakonom ne uračunavaju se u trajanje godišnjeg odmora, kao ni razdoblje privremene nesposobnosti za rad, koje je utvrdio ovlašteni liječnik. Ako je rad organiziran u manje od 6 radnih dana u tjednu, pri utvrđivanju trajanja godišnjeg odmora smatrat će se da je radno vrijeme raspoređeno na šest radnih dana, osim ako kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije drugačije određeno. Ujedno, svaki je sporazum između radnika i poslodavca o odricanju prava na godišnji odmor, odnosno o isplati naknade umjesto korištenja godišnjeg odmora, ništav.

Vezano uz pitanje stjecanja prava na godišnji odmor, Zakon o radu propisuje sljedeće: *radnik koji se prvi put zaposli ili koji ima prekid rada između dva radna odnosa dulji od 8 dana, stječe pravo na godišnji odmor nakon 6 mjeseci neprekidnog rada*. Privremena nesposobnost za rad, vojna služba ili drugi zakonom određeni slučaj opravdane odsutnosti s rada, ne smatra se prekidom u smislu stjecanja prava na godišnji odmor.

Za vrijeme korištenja godišnjeg odmora poslodavac je dužan radniku isplatiti naknadu plaće u visini određenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugo-

rom o radu, a najmanje u visini radnikove prosječne mjesečne plaće u prethodna tri mjeseca (uračunavajući i odgovarajuću novčanu vrijednost plaće u naravi). Ako drugačije nije propisano, radniku naknada plaće treba biti isplaćena prije korištenja godišnjeg odmora.

Radnik ima pravo koristiti godišnji odmor u dijelovima, a ako ga tako i koristi, **prvi dio u trajanju od najmanje 12 radnih dana neprekidno**, mora koristiti tijekom kalendarske godine za koju ostvaruje pravo na godišnji odmor. **Drugi** pak dio godišnjeg odmora radnik mora koristiti **najkasnije do 30. lipnja sljedeće godine**. Sam raspored korištenja godišnjeg odmora utvrđuje poslodavac, u skladu s kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu, ugovorom o radu i Zakonom o radu, i pri izradi rasporeda moraju se uzeti u obzir prava radnika, ali i prava i obveze poslodavca. Najmanje 15 dana prije korištenja godišnjeg odmora mora se radnika izvjestiti o rasporedu i trajanju godišnjeg odmora, s tim da **jedan dan godišnjeg odmora radnik ima pravo koristiti kada želi**, ali o tome mora **prethodno obavijestiti poslodavca najmanje 3 dana prije**, ako, dakako, kolektivnim ugovorom nije određen drugačiji rok.

Od pravila da se neprekidno barem 12 radnih dana godišnjeg odmora mora iskoristiti u kalendarskoj godini u kojoj je godišnji odmor stečen, Zakon o radu predviđa izuzetak, navodeći *godišnji odmor, odnosno prvi dio godišnjeg odmora koji je prekinut ili nije korišten u kalendarskoj godini u kojoj*

je stečen, zbog bolesti ili roditeljnog dopusta, radnik ima pravo iskoristiti do 30. lipnja sljedeće godine, pod uvjetom da je radio najmanje šest mjeseci u godini koja prethodi godini u kojoj se vratio na rad. Iznimno, *član posade broda, radnik na radu u inozemstvu ili radnik koji je bio u vojnoj službi, može godišnji odmor u cijelosti koristiti u sljedećoj kalendarskoj godini*. Stoga je zakonodavac omogućio takvoj kategoriji radnika da svoj stečeni, a neiskorišteni odnosno prekinuti godišnji odmor iskoriste u sljedećoj kalendarskoj godini.

Godišnji odmor, odnosno prvi dio godišnjeg odmora (ako se godišnji odmor koristi u dva dijela) koji se prenosi mora biti stečen u godini koja prethodi godini u koju se taj odmor prenosi. To, dakle, znači da se npr. godišnji odmor iz 2007. godine ne može po toj osnovi prenositi i koristiti u 2009. godini. Također, prema općoj odredbi Zakona o radu, stečeni godišnji odmor mora se iskoristiti najkasnije do 30. lipnja sljedeće godine¹.

¹ Poslodavac može odlučiti da radnik korištenje u sljedeću godinu prenesenog dijela GO-a počne koristiti prije 30. lipnja, a korištenje završi nakon tog datuma, jer se radi o pravu radnika koje mu poslodavac ne smije uskratiti, a ako bi ga uskratio bio bi odgovoran za prouzročenu štetu i počinio bi prekršaj; razlog tome je da je mnogo teža povreda prava radnika ako mu nije omogućeno korištenje dijela GO-a nego ako mu je korištenje GO-a za prethodnu godinu omogućeno nakon, umjesto do 30. lipnja sljedeće godine (čl. 54, st. 3 Zakona o radu) – mišljenje Ministarstva rada i socijalne skrbi.

Ugostiteljske usluge u seljačkom domaćinstvu

Pod pojmom **seljačkog domaćinstva** podrazumijeva se seljačko gospodarstvo ili obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG) koje je upisano u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i koje pruža ugostiteljske usluge sukladno odredbama **Zakona o ugostiteljstvu (NN 138/06.)**.

U seljačkom domaćinstvu mogu se pružati sljedeće **ugostiteljske usluge**:

1. pripremanje i usluživanje toplih i hladnih jela te pića i napitaka iz pretežito vlastite proizvodnje za najviše 50 gostiju (izletnika) istodobno;
2. usluživanje (kušanje) mošta, vina, voćnih vina, drugih proizvoda od vina i voćnih vina, jakih alkoholnih i alkoholnih pića te domaćih narezaka iz vlastite proizvodnje u uređenom dijelu stambenog ili gospodarskog objekta, u zatvorenom, natkrivenom ili na otvorenom prostoru za najviše 50 gostiju (izletnika) istodobno;
3. usluge smještaja u sobi i apartmanu do najviše 10 soba odnosno za 20 gostiju istodobno, odnosno usluge smještaja u kampu s najviše 10 smještajnih jedinica, odnosno za 30 gostiju istodobno, samo za goste kojima se pružaju usluge prehrane, točenja pića i napitaka (doručak ili polupansion ili puni pansion) iz pretežito vlastite proizvodnje.

Pod pretežito vlastitom proizvodnjom podrazumijevaju se poljoprivredni proizvodi proizvedeni na seljačkom domaćinstvu koje pruža ugostiteljske usluge, proizvodi proizvedeni na drugim seljačkim gospodarstvima upisanim u Upisnik, šumski proizvodi, samoniklo bilje, gljive, puževi, žabe, ribe i drugi vodeni i morski organizmi te divljač, koje član seljačkog domaćinstva ulovi, ubere ili kupi. Ovdje je bitno naglasiti da svi ovi proizvodi koji se nude moraju biti iz kraja gdje se nalazi seljačko gospodarstvo (domaći poljoprivredni proizvodi).

Pod jelima, pićima i napicima **uobičajenim** za kraj u kojem je seljačko domaćinstvo smatra se sve što je pripremljeno na tradicionalan način iz navedenih proizvoda proizvedenih na seljačkom gospodarstvu. Pod proizvodima koji ne moraju biti iz pretežito vlastite proizvodnje smatraju se oni koji služe pripremi domaćih jela, pića i

napitaka (brašno, riža, margarin, maslac, ulje, sol, svi začini, šećer, med, mineralna voda, čaj, kava i sl.).

Vrste objekata u seljačkom domaćinstvu:

1. **vinotočje/ kušaonica**
2. **izletište**
3. **soba**
4. **apartman**
5. **kamp**.

Svaki od navedenih objekata mora biti razvrstan po vrsti za što mora zadovoljiti određene uvjete: opće uvjete za vrstu, opće minimalne uvjete, minimalne uvjete za vrste soba, apartman, kamp, minimalne uvjete za vrste vinotočje/kušaonica i izletišta, uvjete za najnižu kategoriju za vrste soba, apartman i kamp.

U **Pravilniku o pružanju ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu**

(**NN 5/08.**) definirani su opći uvjeti za vrste objekata (članci 7., 8., 9., 10. i 11.), te minimalni uvjeti koje trebaju ispunjavati objekti u seljačkom domaćinstvu (članci 13. do 25.). Ovisno o uslugama, uređenju, opremi, uređajima, održavanju i ostalim uvjetima propisanim ovim Pravilnikom, kategoriziraju se propisane vrste objekata:

- soba
- apartman
- kamp.

Svaki objekt kategorizira se pojedinačno. Objekt za vrijeme rada mora neprestano u cijelosti ispunjavati uvjete propisane navedenim Pravilnikom. Uz ove uvjete vrsta kamp mora ispuniti i propisani bodovni prag glede standarda za ekologiju. Postoje tri kategorije koje se dodjeljuju prilikom kategorizacije objekata: jedno, dva ili tri sunca.

Zahtjev za izdavanje Rješenja o odobrenju za sve vrste objekata podnosi se nadležnom Uredu državne uprave u županiji u kojoj se nalazi objekt, odnosno Uredu grada Zagreba. Zahtjev sadrži podatke o:

- podnositelju (ime, prezime, datum rođenja i adresu stanovanja člana seljačkog gospodarstva) i
- objektu (adresa, naziv objekta, vrsta, kategorija, kapacitet, razdoblju pružanja usluga, površini modula, i drugo).

Očevid u objektu obavlja povjerenstvo Ureda koje čine dva člana.

Posebni porez na plovila koja se uvoze ili proizvode i prodaju u Republici Hrvatskoj

♦ Božidar Zoričić

Sukladno Zakonu o posebnim porezima na osobne automobile, ostala motorna vozila, plovila i zrakoplove (NN 136/02., 44/03. i 95/04.) porezni obveznik posebnog poreza na plovila je:

1.) obrtnik uvoznik (krajnji korisnik za čiji se račun obavlja uvoz) ili obrtnik proizvođač plovila

Pod plovilom se razumijeva brod ili brodica (jahta) i čamac unutarnje plovidbe koje služi razonodi, športu ili rekreaciji. Iz navedene definicije plovila proizlazi da se posebni porez plaća samo na plovila koja su namijenjena razonodi, športu i rekreaciji, i to u iznosima navedenim u tablicama:

Plovila bez kabine

Dužina plovila (u metrima)		Posebni porez u kunama
Preko	Do	
8	12	6.000,00
12	15	18.000,00
15		48.000,00

Posebni porez plaća se na plovila bez kabine dužine do 8 metara s ugrađenim, neugrađenim i s izvanbrodskim motorom snage preko 35 kW, u visini od 6.000,00 kn.

Plovila s kabinom i polukabinom

Dužina plovila (u metrima)		Posebni porez u kunama
Preko	Do	
8	12	15.000,00
12	15	60.000,00
15		150.000,00

Posebni porez plaća se na plovila bez kabine dužine do 8 metara s ugrađenim, neugrađenim i s izvanbrodskim motorom snage preko 35 kilovata (kW), u iznosu od 15.000,00 kn.

Iznos posebnog poreza ovisi o tome je li plovilo bez kabine, s polukabinom ili s kabinom, te ovisno o dužini mjereno u metrima i snazi motora.

Porezna obveza posebnog poreza pri uvozu nastaje s danom nastanka carinskoga duga, a kod proizvođača u trenutku isporuke. Obrtnik-uvoznik posebni porez je dužan platiti nadležnoj carinarnici u roku uplate carinskog duga od 10 dana, a proizvođač u roku 30 dana od dana isporuke.

Porezna oslobođenja:

- proizvođač koji izveze plovilo uz dokaz o izvozu (kopija jedinstvene carinske deklaracije s potvrdom nadležne carinarnice da je obavljen izvozni postupak i da je roba napustila carinsko područje RH) i dokaz da je naplata obavljena u skladu s propisima kojima je uređeno vanjskotrgovinsko i devizno poslovanje
- plavila što se uvoze ili isporučuju za obavljanje registrirane djelatnosti

Registriranom djelatnošću smatra se djelatnost pri čijem se obavljanju plovilo upotrebljava kao oprema potrebna za obavljanje djelatnosti (iznajmljivanje plovila – charter, gospodarski ribolov, prijevoz putnika, prijevoz vode i sl.) te se kao takva knjiži u poslovnim knjigama korisnika posebnog oslobođenja.

Porezno oslobođenje utvrđuje carinarnica rješenjem – odobrenjem, u kojem se obvezno navodi rok u kojem se plovilo ne smije otuđiti, dati drugome na uporabu ili koristiti u druge svrhe, osim za obavljanje registrirane djelatnosti.

Zahtjev se podnosi u pisanom obliku. U zahtjevu se navode podaci potrebni za ocjenu ispunjenosti uvjeta za izdavanje odobrenja o oslobođenju od plaćanja posebnog poreza na plovila koja služe za obavljanje registrirane djelatnosti.

Uz zahtjev je potrebno priložiti i sljedeće isprave:

- izvadak iz obrtnog registra ili druga odgovarajuća isprava o obavljanju registrirane djelatnosti
- račun, kupoprodajni ugovor ili druga odgovarajuća isprava o stjecanju vlasništva nad plovilom za koje se traži oslobođenje od plaćanja posebnog poreza
- izjava u kojoj se navodi: registrirana djelatnost u okviru koje se namjerava plovilo koristiti, mjesto registracije, rok u kojem namjerava obavljati registriranu djelatnost, te izjavljuje da se predmetno plovilo neće koristiti u svrhe razonode, športa ili rekreacije već za obavljanje registrirane djelatnosti
- potvrdu o gradnji plovila izdanu od proizvođača
- knjižicu plovila ili brisovnicu iz odgovarajućeg registra (kod rabljenih plovila).

2.) obrtnik-kupac ili stjecatelj, na promet upotrebljivanih plovila u zemlji (ako promet nije oporeziv PDV-om) po stopi od 5%

Porezna osnovica je tržišna vrijednost upotrebljivanih plovila u trenutku nastanka porezne obveze. Tržišna vrijednost se utvrđuje na temelju isprava o stjecanju ili procjenom, ako Porezna uprava utvrdi da porezna osnovica nije realno iskazana. Porezni obveznik je dužan u roku od 15 dana od dana kupnje ili stjecanja prijaviti nastanak porezne obveze ispostavi Porezne uprave nadležnoj prema svom sjedištu ili prebivalištu.

Bez dokaza o plaćenom posebnom porezu ne može se obaviti registracija.

Porezno oslobođenje:

Posebni porez ne plaća daroprimatelj koji je u odnosu prema darovatelju u prvom nasljednom redu i nasljednik koji je u odnosu prema ostavitelju u prvom nasljednom redu.

GOST SAVJETNIK

Obrtnik kao ovršenik

Obrtnici se često znaju pojaviti u ulozi dužnika prema nekom trećem, bilo osnovano ili neosnovano, a potom i u ulozi ovršenika u ovršnom postupku, pa ovdje malo pojašnjavam njihovu ulogu i opseg odgovornosti u tome postupku.

Člankom 1. stavkom 3. Zakona o obrtu propisano je da je obrtnik fizička osoba koja obavlja jednu ili više gospodarskih djelatnosti sa svrhom postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu.

Iz toga, dakle, proizlazi da se obrtnik kao stranka u postupku pojavljuje u svojstvu fizičke osobe koja obavlja gospodarsku djelatnost za koju je registrirana.

Obrt kao takav, odnosno obrtnička radnja, nema pravne sposobnosti, pa se u navedenom smislu ne pojavljuje u stranačkoj ulozi. Na to ukazuje i odredba članka 21. Zakona o obrtu koja predviđa odgovornost fizičke osobe, vlasnika obrta, odnosno odgovornost imatelja radnje.

S obzirom na gore navedeno postavlja se pitanje da li obrtnik u ovršnom postupku, kao krajnjem načinu prisilnog ostvarenja tražbine, odgovara za svoje dugove cjelokupnom svojom imovinom ili je njegova odgovornost ograničena.

Odredba članka 21. stavak 1. Zakona o obrtu određuje da obrtnik ne odgovara svom svojom imovinom već »cjelokupnom unesenom imovinom koja je potrebna za obavljanje obrta«.

Međutim, sudska praksa se priklanja stavu potpune odgovornosti obrtnika, odnosno da obrtnik odgovara cijelom svojom imovinom osim one imovine koja je po zakonu izuzeta od ovrhe kao, na primjer, poljoprivredno zemljište poljodjelca, pokretnine za osobnu uporabu, novčane tražbine socijalnog karaktera i slično.

♦ Vanja Vargec

Dakle, unatoč zakonskim odredbama Zakona o obrtu, sudska praksa pokazuje tendenciju prema pristupu odgovornosti obrtnika za dugove nastale djelatnošću njegova obrta cijelom svojom imovinom.

Ovdje treba napomenuti i sljedeću vrlo važnu stvar na koju se neki obrtnici pokušavaju »izvući« kod svoje odgovornosti za dugove – prestanak obrta.

Vlasnik obrta odgovoran je za obveze koje nastanu obavljanjem gospodarske djelatnosti za koju je registriran, pa prestanak obrta, odnosno činjenica da je ovršenik u međuvremenu objavio obrt, nije od utjecaja na njegovu odgovornost, a samim time ni na tijek ovršnog postupka.

Obavljanjem obrta obrtnik je stekao sva prava koja mu pripadaju iz takve djelatnosti, pa se njegova odgovornost ne može vezati uz činjenicu momentalnog prestanka obavljanja određene djelatnosti. Za obveze koje je stvorio kao obrtnik, ostat će i dalje odgovoran.

Gore navedeni stav potvrđuje i sudska praksa Trgovačkih sudova u Republici Hrvatskoj.

Slijedom gornjega, obrtnici posebno trebaju paziti kada su u pitanju njihovi dugovi jer se njih ne mogu riješiti objavom obrta, prijenosom obrta na drugu osobu ili slično, već jednostavno moraju osporiti postojanje duga u sudskom postupku, ili platiti dug.

Odvjetničko društvo Ljubenko & partneri j.t.d.

Tel.: +385-1-4852 091

Faks.: +385-1-4876901

Otvaranje izdvojenog pogona u inozemstvu

♦ Pripremila: Ingrid Dinka Floigl

Pitanje:

Može li obrtnik otvoriti izdvojeni pogon obrta u inozemstvu?

Odgovor:

O pitanju mogućnosti otvaranja izdvojenih pogona obrta u inozemstvu Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva dalo je mišljenje Klasa: 311-01708-01/295, Urbroj: 526-12-01/1-08-2, od 30. 09. 2008., koje citirano glasi:

»Zakonom o obrtu regulirana su temeljna pitanja obrtništva, kao što su pojam i vrsta obrta, uvjeti za obavljanje, obrazovanje i osposobljavanje za obavljanje obrta, organiziranost, nadzor i upravne mjere. Uz Zakon o trgovačkim društvima temeljni je zakon kojim se reguliraju statusna i druga važna pitanja za rad gospodarskih subjekata. Odredbe Zakona koje se odnose na otvaranje obrta (čl. 10) propisuju obvezu upisa obrta u Obrtni registar na temelju rješenja koje izdaju nadležni uredi državne uprave u županiji, odnosno uredi Grada Zagreba koji su registarska tijela. Sva rješenja u svezi s obavljanjem obrta dužna su dostaviti nadležnom tijelu za poslove financija, nadležnim inspekcijama, Hrvatskoj obrtničkoj komori, nadležnom Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje kao i Državnom zavodu za statistiku. Radi se dakle o konstitutivnom registru, koji kroz propisane odredbe vođenja istog, ne daje mogućnost otvaranja izdvojenih pogona obrta odnosno podružnica u inozemstvu.«

SAVJETODAVNA SLUŽBA

HRVATSKE OBRTOVIČKE KOMORE

ODGOVARA NA VAŠA PITANJA

iz područja:

- otvaranje obrta
- radno pravo, mirovinsko i zdravstveno osiguranje
- porezi, doprinosi i carine
- krediti i potpore
- tehnika i tehnologija
- turizam i ugostiteljstvo
- poljoprivreda i potpore u poljoprivredi
- ostala pitanja i savjeti o poslovanju obrta

062 000 026

(po cijeni iz fiksne mreže od 0,28 kn/min, bez dodatnih naknada)

Svakog radnog dana

od 08:00 do 12:00 sati

Pitanja možete postaviti i pisanim putem na fax: 01/48 06 675

E-mail: savjetodavna-sluzba@hok.hr

<http://infos.hok.hr/>

